

סיפורי צדיקים

גליון 529
שנה י"א תשפ"ב

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

16666

סיפורי חז"ל

וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום וגו'. (ב' - י"ד)

וישלח משה, אמר משה לפניו, נשלח אליו שליחים לבקשו, שיתן לנו לעבור דרך ארצו. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אני אמרתי "החל רש והיתגר בו מלחמה" ואתה אומר לשלוח אצלו שלוחי שלום? אמר משה לפניו, ממך למדתי להקדים במשלוח שליחים תחילה, כשבקשת להוציא את ישראל ממצרים, אמרת לי 'לכה ואשלחך אל פרעה', ויכול היית לשלוח ברק אחד על פרעה ועל מצרים ולשרפם, אלא שלחתי מן המדבר אל פרעה, לאמר לו במתון, 'שלח את עמי', וכן כשבאת ליתן תורה לישראל בסיני, הקדמת וחזרת אתה על האומות, אף על פי שגלוי לפניך שלא יקבלוה, פתחת להם לשלום. אף אני מקדים את סיחון בדבר שלום. אותה שעה אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה יפה דיברת, מכאן ואילך, כל עיר שישראל מבקשים לכנס לתוכה, אינם נכנסים עד שיהיו פותחים להם בדברי שלום,

(תנ"ב דברים י')

פרשת השבוע

ותמת שם מרים ותקבר שם (ב' - א')

אומר רש"י: למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה לומר לך מה קרבנות מכפרין אף מיתת צדיקים מכפרת. מסופר: סמוך לתפילת נעילה של יום הכיפורים תש"ך עמד הרה"ק רבי אליהו לאפיאן זיע"א בישיבת כנסת חזקיהו בכפר חסידים, ובהתעוררות גדולה כשדמעות זולגות מעיניו וחונקות את גרונו אמר: יש צדיק שמיתתו מכפרת על קרוביו ובני משפחתו, יש צדיק שמיתתו מכפרת על כל בני עירו, אך כאשר מסתלק גדול הדור הריהו מכפר על כל הדור. שורש דברים אלו הוא בדברי הגמרא, 'אמר ר' אמי למה נסמכה פרשת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר לך מה פרה אדומה מכפרת אף מיתתם של צדיקים מכפרת, אמר רבי אלעזר, למה נסמכה מיתת אהרן לבגדי כהונה? מה בגדי כהונה מכפרין אף מיתתן של צדיקים מכפרת, (מועד קטן כח).

איש לא ירד לסוף דעתו, אך במוצאי היום הקדוש התבררו הדברים, כאשר פשטה הידיעה בכל רחבי הארץ, שסמוך לשעת אמירת 'כל נדרי' הסתלק

בירושלים מרן הרב הקדוש מבריסק גדול הדור לגנוי מרומים, ויהי הדבר לפלא.

וכפר עליו מאשר חטא על הנפש (ו' - יא)

כל היושב בתענית נקרא חוטא (תענית יא)

הרה"ק רבי צבי מיכל שפירא זיע"א מייקירי ירושלים שבין החומות, היה מרבה בתעניות ובסיגופים שונים, רוב שנות חייו בימי שני וחמישי בשבוע היה צם מבקור עד ערב, ובשאר ימות החול הסתפק בסעודה דלה פעמיים ביום, אחרי הצהריים לאחר שהתפלל מנחה גדולה, ובשעות הערב בתום תפילת ערבית ושיעורי התורה שלאחריה. אמרו לו פעם מקורביו לרבי צבי מיכל, מדוע הנך ממעט כל כך באכילה ושתייה? הלא חז"ל דרשו בפרשת נזיר כל היושב בתענית נקרא חוטא. נתחייך רבי צבי מיכל והשיב לשואלים, בדרשה זו נתכוונו חכמינו ז"ל למי שיש לו מה לאכול, ובכל זאת מונע עצמו ממאכל וממשתה, ומסגף את גופו שלא לצורך, אבל אני ברוך השם ביתי ריק בדרך כלל ממיני מאכל, ולכן אין דבר נאה לדידי מן התענית וההסתפקות במועט.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:31 ת"א: 8:34 ר"ת: 9:04

חוקת

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:13 ת"א: 7:29

קשה זו שפתחתי בה, האם כקודמותיה תסתיים אף היא בניצחון כביר, או חלילה אסון נורא אורב לי אי שם בדרכי? חשוף מחשבותיך לפני בגילוי לב וללא מורא.

פתח ר' חיים וענה: אמשול לך משל למה הדבר דומה, נסיך אחד עשה את דרכו במרכבה רתומה לארבעה סוסים אבירים ומשובחים מטובי היחס והאיכות, והנה בהגיעו לתוך יער עבות מעדו רגלי אחד הסוסים לתוך ביצה טובענית, הסוס משך אחריו גם את שלושת חבריו והמרכבה התהפכה על צידה, כל מאמצי העגלון והמשרתים לחלצם מן הבוץ עלו בתוהו. עברו שעות אחדות, והנה איכר פשוט מתקרב עם עגלתו הרעועה רתומה לשלושה סוסים כחויים, ואף הם החלו מועדים ושוקעים בביצה, אולם האיכר שלף תיכף את שוטו, הצליף על הסוסים, אלו אזורו את שארית כוחם ופתאום משכו את העגלה אל מחוץ לביצה, ויהי הדבר לפלא בעיני הנסיך ומשרתיו.

ניגש הנסיך אל האיכר ותמה באזניו, לי ארבעה סוסים אבירים ומיוחסים, ולך שלושה סוסים צנומים ודקים, ובכל זאת דווקא אלו שלך נחלצו ברגע אחד מן הבוץ, ואילו שלי כבר שעות מתבוססים בבוץ ואיננו יודעים כיצד נחלץ מצרה זו. השיבו האיכר, שום סוד מיוחד לא עמד לי להצלחה זו, אלא שסוסיך שלך טהורי גזע ומיוחסים המה, נטלת אחד מכאן ואחד משם, מהטובים והמובחרים שבכל מדינה, לפיכך כשמצליף אתה על גבם, מושך כל סוס לרוח אחרת ואינם מצליחים להתאחד למען המטרה, אדרבא, כשמוכה האחד שמחים לאידו כל עמיתו, מה שאין כן סוסי הדלים והכחויים, כולם משפחה אחת המה, אימא ושני בניה, לכן כשמכה אני את האחד, חשים זאת גם השנים האחרים ונחלצים מיד לעזרתו.

כיוצא בזה אמר הגר"ח בענין זה שאנו דנים בו, אתה כבוד המלך נפוליאון דומה הינך לנסיך ההוא, לרשותך צבא אדיר מחומש ומאומן היטב, אלא שאינו עשוי מעור אחד, מורכב הוא מצבאות אוסטריה, פרוסיה, ספרד ואיטליה, שנלוו אל הצבא הצרפתי אשר תחת פיקודך, לפיכך מתאמץ כל אחד מהם להסב לעצמו את תהילת הניצחון, ועוד שמח בנפילת עמיתו בן ארץ אחרת. מה שאין כן צבא רוסיה, אף כי דל הוא באמצעים, כיון שבנוי הוא כמקשה אחת מבני עם אחד, הלוחם להגנת ארץ אחת ארצו שלו, הרי כל אחד חש בסכנה המשותפת, ועושים יד אחת לחרף נפשם למען הצלתם, מכאן הוד מלכותו נובע הפקוק שלי בניצחונכם, סיים הגר"ח את פרשנותו על עתיד המלחמה. בהמשך המלחמה נחל נפוליאון מפלה גדולה ליד מוסקבה, לאחר מכן הוא נחל מפלה מוחצת במעבר הנהר ברזינה, כמעט כל חייליו אבדו בקרבות. הערכתו של רבי חיים מוואלוזין התאמתה במלואה.

פגישת נאפוליון עם הרה"ק רבי חיים מוואלוזין זיע"א
 כאשר המלך נפוליאון במפרטה שהיה שליט צרפת לפני למעלה ממאתיים שנה, כבש חלקים גדולים מרוסיה, הוא נהג מידי פעם להתייעץ עם גדולי ישראל אודות סיכוייו לנצח במלחמה. מסופר שהוא נפגש גם עם הרה"ק רבי חיים מוואלוזין זיע"א. היתה זאת שעת לילה מוקדמת, כאשר הגיעו חיילי הצבא הצרפתי לחניית לילה סמוך לוואלוזין, עיירה זו השוכנת על הצטלבות דרכים ראשיות, איננה עיר מבצר ונוחה היתה להיכבש, רוב תושביה ברחו מאימת המלחמה, או שהתחבאו מאחורי סורג ובריח.

כשנכנסו שליחו של נפוליאון ושרי צבאו אל העיירה, לא מצאו בה אלא בתים חשוכים ורחובות שוממים ריקים מכל נפש חיה, רק מבית המדרש של וואלוזין גילה להפתעתו כמה קרני אור בוקעים מבעד לחלונות, הוא ניגש אל הבית, פתח את דלת בית המדרש ונכנס פנימה, והנה בקצה האולם יושב אדם זקן בראשית שנות השבעים שלו, בידו נר דולק וספר פתוח לפניו, היה זה ר' חיים מוואלוזין, אשר בעת מצוקה כבעת שמחה מצא למפלט לו את בית המדרש. כל כך היה שקוע בתלמודו שלא חש בקצין הנכנס ומתקרב אליו, אך משפתח זה בקולו הרועם, ניתר הגר"ח ממקומו, הקצין ניסה את כוחו של ר' חיים בצרפתית, אך משהראה סימנים כלא מבין את דבריו, עבר לדבר גרמנית, שואל את הגר"ח אם מבין שפה זאת, השיבו ר' חיים אינני בקי בה ביותר, אולם אשתדל להשיבך בשפה זו.

אם כך אמר הגנרל, אולי תגיד לי היכן גר פה הראבינער שלכם חיים שמו, עליו שמענו רבות כידוע צפונות ועושה נפלאות. ענהו רבנו חיים, האיש המבוקש על ידיך נמצא כאן בבית המדרש, אולם מה שאמרת כי עושה הוא נפלאות, יכולני להגיד לך, כי אין זה אמת. הבין הקצין כי הוא הוא האיש המבוקש, ומיד ניגש אל הענין, המלך בכבודו ובעצמו רוצה להיפגש עמך, עליך להמתין כאן עד שיבואו לקחתך, הפטיר והלך לו.

לא חלפה שעה, וכיתת אנשי חיל באו במרכבה קרבית מאובקת, והסיעו את ר' חיים אל אהל נפוליאון המהודר, אשר במרכז המחנה. בראותו את פני רבינו המקרינים אצילות תורנית טהורה, שמח נאפוליון לקראתו, ואף הוא פתח במה ששמע כבר מיהודי המדינה, על כוחות נסתרים הטמונים בו כמחולל נפלאות. גם הפעם הכחיש ר' חיים בביטול כל קשר בינו לבין מעשי נפלאות, בסך הכל יהודי פשוט אנכי, השקוד ללמוד תורה לא יותר. שוב פנה אליו נפוליאון, שאינך מסכים אודות סיפורי הנפלאות ניחא, אבל שהנך איש חכם ופיקח זאת כבר לא תוכל להכחישני, אם כן, אמור לי אפוא מה דעתך על עתיד מלחמה

משל ונמשל

להודות לבורא יתברך שמו גם על המובן מאליו

משל ליהודי, בעל משפחה, שעבד באחד המפעלים המשגשים באיזור מגוריו, ופרנס את בני משפחתו בכבוד. אך לא לעולם חוסן, המפעל נקלע לקשיים, ותוך זמן לא רב מצא האיש את עצמו, יחד עם עוד עשרות עובדים ותיקים, מחוסר עבודה. תחילה ניסה את מזלו במפעלים אחרים, ניסה את מזלו גם בתחומים אחרים, לא בחל בהצעות עבודה. מוכן היה לעשות את כל מה שידרש, ובלבד שיוכל להמשיך לפרנס את בני ביתו בכבוד. אך לשווא. והוא נותר "מובטל". בלית ברירה מצא האיש את עצמו אוסף תרומות, ומקבץ פרוטות כאחד מעניי העיר. הבושה צורבת, הבזיונות נוראים, הלב נצבט מכאב. הוא כמעט נסוג. אך קולות הילדים הרעבים גברו על הבושה הטבעית והוא נותר לקבץ נדבות. ימים עברו, שבועות חלפו, והוא התחיל להתרגל. הבושה כבר לא צרבה כמקודם. אולם האור שבעיניו כבה, גבו שהיה פעם זקוף בבטחון עצמי, הפך לכפוף. ביום מן הימים, בעודו גורר את רגליו מדלת לדלת, מצא את עצמו עומד מול ידיד משכבר הימים שהיה עשיר. הוא עמד נבוך, הידיד קיבל אותו בסבר פנים יפות, וביקשו להכנס עמו אל הבית פנימה. ראובן פרץ בבכי. סיפר על המצוקה הנוראה, על הבזיון והבושה, על כאב הלב ויסורי הנפש. בעל הבית מחה דמעה מקצה עינו. הוציא פנקס המחאות ואמר: ידידי רעי, מצוקתך נגעה לליבי מאד. מוכן אני איפוא להקציב לך סך חודשי של אלף וחמש מאות דולר לפרנסת ביתך, אולם בתנאי שתבטיח לי שלא תעסוק יותר בקיבוץ נדבות. החל מהיום תוכל לבוא אחת לחודש לביתי ולקבל את הסכום, עד שתמצא עבודה כלבבך. במילים מרוסקות מהתרגשות הוא הודה מעומק לבו על החסד העצום. הבעת פניו אמרה הכול. וכך, מדי חודש בחודשו ניגש אל בית ידידו, קבל את המעטפה, ולא שכח להודות על החסד. כעבור תקופה פונה ראובן לידידו הנדיב בשאלה: אולי תואיל בטובך בדרכך למשרד לשים את המעטפה בתיבת הדואר שלי? העשיר בעל לב הזהב מסכים, ומדי חודש שוכנת לה מעטפת האלף וחמש מאות בתיבת הדואר. שלוות החיים חזרה לשכון בביתו של ראובן. משהגיע ראש חודש ניסן המבשר את בואו של חג הפסח, החל ראובן לדאוג, כי באלף וחמש מאות דולר, שבהחלט מספיקים להוצאות הבית החודשיות, לא יספיקו לחגוג את חג הפסח כהלכתו. כשירד לתיבת הדואר להוציא את המעטפה החודשית, הופתע מאד שבנוסף לאלף וחמש מאות הדולרים נוספו אלף דולר נוספים, כשאליהם מצורפת ברכה חמה לחג כשר ושמת. האור חזר לעיניו. שמחה מילאה את לבו, הוא יוצא אל הרחוב, וממהר למשרדו של מיטיבו. הוא מתפרץ לחדר ובבכי נרגש הוא מודה על אלף הדולרים ששלח לו לכבוד החג. "אלף?? זה כל מה שהיה במעטפה?" תמה האיש. "לא, על האלף חמש מאות אני כבר לא מדבר, נו... זה הרי... קבוע!"

הנמשל: כוחו של הרגל, נזכור להודות לבורא יתברך שמו גם על המובן מאליו, גם על מה שכבר הורגלנו שלא להודות לו.

(בשם אחד המגידים)

הליובאוויטשער רבי הוא איש קדוש

(יומא דהילולא ג' תמוז)

מרגלא בפיו של הגה"צ רבי אלחנן היילפרין זיע"א אב"ד ראדומישלא ונשיא "התאחדות קהילות החרדים בלונדון סיפור נפלא אודות כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א הדברים נשמעו מפיו מילה במילה ונכתבו כלשונו:

"באחת משיחותי עם הגה"צ רבי משה מונד זצ"ל אב"ד מיקולייב, שהיה מחשובי חסידי בעלזא בדור הקודם, (התגורר בפאריז ואח"כ בלונדון ושם מנו"כ) הזדמן לדבר אודות כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א, וברגע שהזכרתי את הרבי, אמר הרב מונד בהתרגשות רבה: "הליובאוויטשער רבי הוא איש קדוש". והמשיך רבי אלחנן וסיפר: אני הכרתי אותו שאינו רגיל להגדיל ולפאר את הצדיקים שאינם מאדמו"ר בעלזא, והתפלאתי שמתבטא בלשון זה אודות האדמו"ר מליובאוויטש.

ואז הוא סיפר לי כך: "פעם נזדמן לי לנסוע ברכבת "בין ארצית" באירופה בדרכי מפאריז לוורשה. והנה הבחנתי באברך בעל צורה עדינה ומרשימה שחיפש את התא שלו והתיישב באחד המושבים מתוך הארבע שהיו בתא. לאחר כמה תחנות נכנסה נוכרית אחת לאותו התא, לפי המקום שהיה רשום לה בכרטיס, ואז קם אותו אברך, יצא מהתא (אע"פ שהיה פתוח והיו שם עוד אנשים) ונעמד בירכתי אחד הקרונות, וכך היה שקוע בלימוד בגמרא קטנה שהיתה בידו במשך כעשר שעות. "כל זה נמשך החל מזמן קצר לאחר תחילת הנסיעה שיצאה בשעה שמונה בלילה מפאריז, עד שהגיעו לתחנת קטוביץ בשבע וחצי בבוקר. נוסעים עלו וירדו, רוכלים הסתובבו, וכל הרעש וההמולה כלל לא נגעו ולא פגעו באותו אברך, שעמד ולמד בלי הפסקה לרגע אחד. נפעמתי מאד מן המחוזה, אבל לא ידעתי מיהו האברך.

בתחנת קטוביץ ירדו הרבה נוסעים וגם אותה נוכרית, האברך ראה שהתא התפנה ונכנס לשבת והמשיך ללמוד. בהגיעה הרכבת לתחנה, ראיתי קבוצה מחסידי ליובאוויטש שבאו לקדם את פני האברך בבית התיבות, ואז נתברר לי כי זהו חתנו הצעיר של אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש".

צ'ין אדם לחברו

התחשבות בזולת בשעה קשה

מסופר על בתו היחידה של הרה"ק רבי חיים עוזר גרודזינסקי מוילנא זיע"א, שבימי נעוריה חלתה במחלה אנושה ונטתה למות רח"ל, בשעה ששעותיה היו ספורות, התיישב אביה ר' חיים עוזר לכתוב תשובה מסובכת ומורכבת בהלכה, לשאלה שעמדה אז על הפרק בקהילה אחת, ונימוקו עמו, מאחר שראה שקיצה קרב, ואז לא יוכל לענות על התשובה למשך כל ימי השבעה, לכך הזדרז לכתוב בשעות האחרונות כדי שאנשי אותה קהילה לא יצטרכו להמתין שבוע ימים.

איפוק מבעס

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א היה אומר, כי פעם אחת של איפוק מלבעוס, חשוב יותר מאלף תעניות.

לעבור את החיים בלי לפגוע באדם
מספרים ששאלו פעם את הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א, מהי הדרגה הגבוהה ביותר שיהודי יכול להגיע אליה בעולם הזה? והשיב ה"חזון איש": הדרגה הנעלה ביותר היא, "לעבור את כל החיים מבלי לפגוע באף אחד"

מתי לחתום ערבות

מסופר על הרה"ק רבי שמואל רוזובסקי זיע"א, שהיה נוהג לחתום ערבות לכל אברך שהיה מבקש ממנו. פעם נכנס אברך וביקש ממנו לחתום לו ערבות, והפעם הוא סירב. שאל אותו האברך מאי האי? ענה לו ר' שמואל, כיון שכשחתמים ערבות זה על מנת לשלם, עשיתי חשבון כמה

שווה הדירה שלי כדי שיהיה לי לשלם את הערבויות שחתמתי עד כה, ועבשיו זה כבר מעבר לסכום, א"כ אני לא יכול לחתום לך, כיון שאין לי מהיכן לשלם.

גדול המעשה יותר מהעושה

מסופר על הרה"ק רבי יחזקאל אברמסקי שבא לבקש מגביר סכום עצום לטובת וועד הישיבות. עלה לביתו ודפק על דלתו, וביקש את הסכום, אמר לו הגביר המתן עד למחר ואז אחשוב בדעתי. למחר אמר לו הגביר, הצ'יק מוכן על השולחן, בתנאי שתבאר לי כוונת חז"ל "גדול המעשה יותר מהעושה", אני נותן חמישים אלף רובל, ושכרך גדול משלי שאתה הוא המעשה. השיב לו רבי יחזקאל בוודאי שכרך גדול למאוד, בכסף מצילים עשרות אברכים בני תורה לצורך פרנסת החג, אך את הבושה והדפיקה בלב שהיתה לי בשעה שבאתי לדפוק על דלתות ביתך לבקש סכום נכבד כזה, דפיקה זו עולה יותר מחמישים אלף רובל.

להימנע מכינוי גנאי

מספרים על הרה"ק רבי יהושע מאוסטרובצא זיע"א, ששמע פעם אדם אחד פונה לחברו שהיה חיגר, ואמר לו "חיגר בא הנה". פנה אליו רבי יהושע ואמר לו: מי התיר לך להעליבו? אמר לו הכל קוראים לו כך, אמר לו הרבי ומה בכך? הרי הגיהנום די רחב להכיל את כל האנשים האלו.

תלמוד תורה

שבת קודש ג' תמוז

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר לוי יצחק מליובאוויטש (תשנ"ד)

יום ראשון ד' תמוז

רבנו יעקב ב"ר מאיר (ר"ת - ד"א תקל"א) הרה"ק רבי פינחס ב"ר צבי הירש (ההפלאה - תקס"ה)

הרה"ק רבי יהושע העשיל פרנקל תאומים מקאמרנא ב"ר ברוך (תר"ד)

יום שני ה' תמוז

הרה"ק רבי בצלאל יהושע ב"ר יחיאל מיכל מגלינא (תרע"ה)

יום שלישי ו' תמוז

הרה"ק רבי דוד צבי מנישטאט ב"ר יחזקאל מקאזמיר (תרמ"ב)

יום רביעי ז' תמוז

הרה"ק רבי ברוך פרענקל תאומים ב"ר יהושע יחזקאל פייבל (ברוך טעם - תקפ"ח) הרה"ק רבי שמחה בונים ב"ר אברהם מרדכי מגור (לב שמחה - תשנ"ב)

יום חמישי ח' תמוז

הרה"ק רבי מאיר מדזיקוב ב"ר אליעזר (אמרי נועם - תרל"ז)

הרה"ק רבי מרדכי מקוומיר ב"ר אברהם המגיד מטריסק (תרע"ז)

יום שישי ט' תמוז

הרה"ק רבי יעקב מטעמילש ב"ר אליעזר ליפמן (ספרא דצניעותא דיעקב - תכ"ז) הרה"ק יקותיאל יהודה מצאנז-קלויזנבורג ב"ר צבי הירש (תשנ"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" יספרים יספי תרמים" על המצוות.

תלמוד תורה (ד')

א) אם מוציא בשפתיו אף על פי שאינו מבין אפילו פירוש המילות, מפני שהוא עם הארץ, הרי זה מקיים מצות ולמדתם, ולפיכך כל עם הארץ מברך בתורה בשחה, לפני הפסוקים, וכן כשעולה לספר תורה. במה דברים אמורים בתורה שבכתב, אבל בתורה שבעל פה, אם אינו מבין הפירוש, אינו נחשב לימוד כלל. ואף על פי כן יש לאדם לעסוק בכל התורה, גם בדברים שלא יוכל להבין, ולעתידי לבוא יזכה להבין ולהשיג כל התורה שעסק בה בעולם הזה, ולא השיגה מקוצר דעתו. (שו"ע הרב הלכות ת"ת פרק ב' סעיפים י"ב-י"ג)

ב) כל תלמיד חכם שמרבה בעסק התורה, ואינו מתפרנס הרבה, סימן יפה לו, ואם תאמר אם הקב"ה אודה תורתו, למה אינו מעשירו, הוי אומר שאם יעשיר, יפסע מדברי תורה. (תנא דבי אליהו - רבא, פרק ג', ס"ק ב')

לע"נ

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר לוי יצחק מליובאוויטש זיע"א
מלבי"ע ג' תמוז תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחטות "דודי קאר"

הסוכן החרדי והאמין שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ

052-7655-222